

Stichting Culturissima

Jaarverslag 2019

Voorwoord

Stichting Culturissima werkte in 2019 verder aan twee in 2018 opgestarte projecten: *Italiaanse antifascisten in Nederland* en *Nome e cognome / Naam en toenaam*. Dat gebeurde in de vorm van enkele interactieve bijeenkomsten. Ook werd het project Grenzeloze liefdes waarin Culturissima samenwerkte met Atlas Cultureel centrum afgerond. Daarnaast werden enkele **lezingen** georganiseerd in samenwerking met vereniging Dante Alighieri.

Projecten

Italiaanse antifascisten in Nederland

Stichting Culturissima startte in 2018 een onderzoek naar de tot nu toe onderbelicht gebleven rol van Italianen in het verzet gedurende de tweede wereldoorlog. Dit onderzoek is in 2019 gecontinueerd.

Onderdelen van het onderzoek waren bezoeken aan archieven in Nederland en Italië en gesprekken met deskundigen en familieleden van personen die betrokken waren bij het verzet;

onder meer tijdens een bijeenkomst op 10 mei in Amsterdam. In die bijeenkomst kwamen aan het woord: Paolo Giuseppin, auteur van het boek *Carissimo Figlio*, Ernesto Coral, over de Italiaanse gemeenschap in Den Haag in de oorlogsjaren, René van Heijningen, onderzoeker bij het NIOD en beheerder van de Erelijst van de Gevallen 1940-1945, Carolina Montessori over haar vader Mario Montessori jr, en programmamaker Yvonne Scholten over Luciana Rescia Pianezza Bokma.

Tussendoor werd een aantal tekstfragmenten voorgelezen over Fred Carasso, Ennio Talamini, Enrico Marcolina en Mario Scova Righini. De middag werd opgeluisterd door Carla Regina, die enkele (verzets)liederen ten gehore bracht. De bijeenkomst werd georganiseerd in samenwerking met het Istituto Italiano di Cultura.

Nome e cognome / Naam en toenaam

Het project *Naam en toenaam / Nome e cognome* heeft als doel meer informatie te vergaren over de geschiedenis van Italianen in Limburg, en dan met name over de mijnwerkers onder hen. Dat gebeurt door anoniem fotoarchiefmateriaal van Italianen in Limburg maandenlang op verschillende (online) platforms aan te bieden, zodat de geportretteerden of hun families er informatie aan toe kunnen voegen: wie staan op de foto's? Wat doen de mensen op de foto's? Waar zijn de foto's gemaakt? Wanneer zijn de foto's gemaakt? Welke gebouwen staan er op de foto's?

Ook kunnen Italiaanse oudere migranten en nieuwkomers hun eigen materiaal aanleveren en laten opnemen in de archieven.

Daarnaast werden twee evenementen georganiseerd.: een presentatie in het pop-up migratiemuseum in Heerlen en een historische rondwandeling op zoek naar de sporen van Italianen in Maastricht. De wandeling maakte deel uit van het verhalenfestival *Once upon a town* in Maastricht, door Bureau Europa. De afsluiting van Naam en Toenaam zal in 2020 plaatsvinden in Limburg.

Presentatie in Heerlen en lancering project

Historische wandeling in Maastricht

Grenzeloze liefdes

Het project Grenzeloze liefdes over ‘gemengde relaties’ van Atlas Cultureel centrum, waarin Culturissima een samenwerkingspartner, werd afgerond met de presentatie van een boek met interviews met 24 stellen over hun interculturele relatie, hoe het begon en hoe familie en vrienden reageerden. Coördinator Daniela Tasca leverde enkele bijdragen aan deze publicatie. Culturissima was een officiële samenwerkingspartner in dit project.

Presentatie in Italië

Stichting Culturissima leverde ook in Italië een bijdrage aan de reconstructie van de geschiedenis van Italiaanse migranten, en wel aan die van mijnwerkers in Limburg. Dat gebeurde tijdens de conferentie ‘Minatori di memoria’, georganiseerd door de Universiteit van Bologna. De lezing van Daniela Tasca had als onderwerp “La difficile identità politica e culturale degli italiani nel Limburgo olandese nel ventennio 1930-1950”. Haar bijdrage zal opgenomen worden in de **akten** van het symposium.

Italiaanstalige publicatie over Nederlandse literatuur

Een bijdrage door Daniela Tasca over Italianen in Nederland in de oorlogsjaren zal worden opgenomen in een volume over Nederlandse literatuur uitgegeven door de bekende Hoepli, onder redactie van prof. Marco Prandoni, universiteit van Bologna.

Overige activiteiten

Daniela Tasca hield op 20 november een lezing voor Dante Alighieri Nijmegen over haar boek 1001 Italianen, vijf eeuwen immigratie in de Nederlanden.

Publiciteit

Op de websites en facebookpagina's van Culturissima en samenwerkingspartners is regelmatig aandacht geweest voor de projecten over Italiaanse antifascisten en Italianen in Limburg. Onder meer met de oproep informatie toe te voegen aan de op de sites en social media gepubliceerde foto's van Italianen in Limburg in de vorige eeuw.

Le immigrazione italiana migrarono in un'immensità nei paesi della nostra terra e in te schatten. Maar de granta aanvachten in tienduizenden Nederlandse woningen en de terrazzoloeren in tal van openbare gebouwen zijn door Italianen aangelegd. De Italiaanse spitalen is een begrip geworden. En hoe zou de economische groei in Nederland in de jaren zestig zijn verlopen zonder gastarbeiders, met Italianen als promovers?

Met het meegereproject 1001 Italianen stelt stichting Culturissima zich ten doel de meechiedants van de Italiaanse sammenticht in Nederland in loest te brengen en hoort

Samenwerking

In 2019 werkte stichting Culturissima onder meer samen met vereniging Dante Alighieri, Atlas cultureel Centrum, [Continium Discovery centre Kerkrade](#), het [Italiaans Cultureel Instituut](#), [RHCL Regionaal Historisch Centrum Limburg](#) en [SHCL Sociaal Historisch Centrum Limburg](#).

Financiering en sponsoring

Het project Italiaanse antifascisten is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage het Istituto Italiano di Cultura en stichting Terra. Het Istituto Italiano di Cultura leverde ook een bijdrage voor de lancering van Nome e Cognome in Heerlen. Voor de interviews en andere activiteiten in het kader van Grenzeloze liefdes ontving stichting Culturissima een vergoeding van Atlas Cultureel Centrum.

Medewerkers en bestuur

De activiteiten van stichting Culturissima worden opgezet en uitgevoerd door Daniela Tasca (artistiek coördinator) en Ad van Dam (zakelijk coördinator).

Zij worden bijgestaan door een driekoppig bestuur, bestaande uit Dasja Koot (voorzitter), Ariane Vervoorn (penningmeester) en Giovanni Massaro (secretaris).

De inzet van Paolo Giuseppin als adviseur bij het project Italiaanse antifascisme was zeer waardevol.

Overzicht van activiteiten

datum	activiteit	locatie
9 februari	Presentatie en lancering <i>Nome e Cognome</i> in pop-up Migratiemuseum Heerlen	Heerlen
6 maart	Boekpresentatie <i>Grenzeloze liefdes</i>	Den Haag
11-12 april	Symposium <i>Minatori di Memorie</i>	Bologna
10 mei	Bijeenkomst Italiaans antifascisme in Nederland	Den Haag
20 oktober	Historische wandeling <i>Italiani a Maastricht</i> tijdens het evenement <i>Once upon a Town in Maastricht</i>	Maastricht
10 november	Lezing 1001 Italianen, vijf eeuwen immigratie in de Nederlanden voor stichting Dante Alighieri	Nijmegen